

Latvijas vides aizsardzības fonda darbības koncepcija 2022 – 2023. gadam

Budžeta apakšprogramma 21.02.00 “Vides aizsardzības projekti”	1
Budžeta apakšprogramma 21.13.00 “Nozares vides projekti”	9
Kopējā pārvaldība un lēmumu pieņemšana	10
Latvijas vides aizsardzības fonda konkursu plāna laika grafiks 2022 – 2023 gadam	11

Budžeta apakšprogramma 21.02.00 “Vides aizsardzības projekti”

Latvijas vides aizsardzības fonda (turpmāk – Fonds) likums nosaka, ka Fonda līdzekļi paredzēti tādu vides aizsardzības pasākumu un projektu finansēšanai, kas veicina ilgtspējīgu tautsaimniecības attīstību, integrējot vides aizsardzības prasības visās tautsaimniecības nozarēs, lai nodrošinātu iedzīvotāju tiesības dzīvot kvalitatīvā vidē, saskaņā ar valsts vides politikas pamatnostādņem, kā arī pietiekamus pasākumus bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai.

Apakšprogrammas mērķis ir atbalstīt vides aizsardzības projektus, kuru ietvaros tiek īstenotas praktiskas aktivitātes (pasākumi) un nacionālas nozīmes multisektoriāli vides aizsardzības pasākumi.

Ņemot vērā budžeta apakšprogrammā “Vides aizsardzības projekti” pieejamo finansējuma apjomu, kā arī, vides politikas aktualitātes un prioritātes Latvijā un Eiropas Savienībā (turpmāk - ES), 2022. - 2023.gadā Fonda finansējums tiks piešķirts kvalitatīvi sagatavotiem projektiem, atbilstoši projektu konkursu nolikumos noteiktiem nosacījumiem, šādu darbības virzienu īstenošanai –

- 1) Atbildīgs dzīvesveids** – videi draudzīga dzīvesveida popularizēšana sabiedrībā kopumā; sabiedrības informēšana un izpratnes veidošana par aktuāliem vides aizsardzības un vides politikas jautājumiem un uz sabiedrību kopumā vai uz konkrētām mērķgrupām vērsta vides komunikācija, kas skaidro vides politikas problēmjautājumus un izvēlētos risinājumus, izmantojot mediju sniegtās iespējas;
- 2) Vides izglītība** – sabiedrības izglītošana un iesaiste, bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšana, ieguldījums sabiedrības nākotnes līderos, veicinot augstāku vides apziņas līmeni kopumā;
- 3) Dabas aizsardzība** – dabas un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un pieejamības sabiedrībai nodrošināšana;
- 4) Vides aizsardzība** – rīcībspējas uzlabošana kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanai un virzība uz aprites ekonomiku: iespējas un politikas instrumenti dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai, starpsektoru sadarbībai, klimata neitralitāte un klimata noturība, u.c.
- 5) Finansējums nacionālas nozīmes vides aizsardzības projektiem.**

Lai īstenotu noteiktos darbības virzienus, valsts budžeta apakšprogrammai 21.02.00 “Vides aizsardzības projekti” tiek noteikti **pieci** stratēģiskie projektu konkursu virzieni un finansējuma indikatīvais sadalījums 2022 -2023 gadam.

Stratēģiskais virziens projektu konkursu aktivitātēm	2022.g	2023.g*
I Sabiedrības apziņas par videi draudzīgu un atbildīgu dzīvesveidu veicināšana medijos	300tk	800tk
II Sabiedrības izpratnes veidošana par videi draudzīgu dzīvesveidu un līdzdalības veicināšana (akcijas, kampaņas), t.sk. bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanas pasākumi, t.sk.	500tk	300tk
<i>Vides izglītības nacionāla un reģionāla mēroga akcijas, kampaņas un publiski pasākumi</i>	300 000	
<i>Bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšana, ieguldījums sabiedrības nākotnes līderos</i>	200 000	
III Sugu un biotopu stāvokļa uzlabošanas pasākumi, lai sekmētu ES Biodaudzveidības stratēģijas 2030.gadam¹ un Prioritāro rīcību programmas Natura 2000 tīklam Latvijā (2021–2027)² mērķu sasniegšanu t.sk.	1,175mlj	950tk
<i>Sugu un biotopu stāvokļa uzlabošanas pasākumi</i>	400 000	
<i>Pasākuma “Latvijas dabas vērtību nacionālās aizsardzības un apsaimniekošanas programmas 2018 - 2030 īstenošana”</i>	450 000	
<i>Dabas aizsardzības plānu izstrāde IADT</i>	250 000	
<i>Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana</i>	75 000	
IV Atbalsts vides aizsardzības sistēmas dalībnieku rīcībspējas uzlabošanai kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanai t.sk	850tk	700tk
<i>Atbalsts vides politikas veidošanai un īstenošanai – datu vākšana un analīze, kapacitātes stiprināšana, vides NVO, zinātnisku institūciju un VARAM padotības iestāžu un/vai struktūrvienību sadarbības projekti vides politikas veidošanai un īstenošanai, pilotprojekti</i>	850 000	
V Nacionālas nozīmes projekti	1,15milj	1,15milj

*finansējuma sadalījums aktivitātēm 2023.gadā tiks precizēts atbilstoši 2022.gada projektu rezultātiem un apakšprogrammā pieejamajiem līdzekļiem

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_lv

² <https://www.daba.gov.lv/lv/prioritaro-ricibu-programma-natura-2000-tiklam-latvija-2021-2027>

I. Sabiedrības apziņas par videi draudzīgu un atbildīgu dzīvesveidu veicināšana medijos

Fonda atbalstāmo projektu mērķis ir nodrošināt kvalitatīvas vides informācijas pieejamību un veicināt kā izvēlēto mērķauditoriju informētību, tā sabiedrību kopumā par apkārtējās vides stāvokli un rīcībām kvalitatīva vides stāvokļa uzturēšanā, izvēloties atbilstošu plašsaziņas līdzekļu un satura formu.

Izvērtējot Fonda līdzekļu ieguldījumus, būtiska finansējuma daļa tiek novirzīta sabiedrības izglītošanai un informēšanai par vides jautājumiem. Līdzšinējā stratēģija tika balstīta uz dažādu mērķgrupu un sabiedrības kopumā informēšanu caur plašsaziņas līdzekļiem tiešā veidā par dažādiem aktuāliem vides un dabas aizsardzības jautājumiem ar mērķi paaugstināt kopējo vides apziņu, t.sk. popularizēt videi draudzīgu dzīvesveidu sabiedrībā. Tomēr jāņem vērā, ka pēdējos gados mainās gan sabiedrības mediju lietošanas paradumi, gan Latvijas mediju vide, mediju pieejamības un patēriņš, kas ietekmē arī Fonda finansējumu pasākumiem, kas koncentrēti uz konkrētiem mērķauditorijas sasniegšanas veidiem un nodrošina regulāras informācijas izplatīšanu sabiedrībai saprotamā veidā.³

Fonda tuvāko gadu iecere būs jau iepriekš atbalstītā vides komunikācijas saturiska pārorientēšana, pielāgojot atbilstošajām mērķauditorijām piemērotu komunikācijas kanālu izvēli, pamatojoties uz mūsdienu plašsaziņas līdzekļu darbības un sabiedrības saziņas tendencēm. Svarīgi turpināt sabiedrības vides apziņas veidošanu caur aktivitātēm plašsaziņas līdzekļos, kas veicinātu jaunu, radošu un inovatīvu pieeju sabiedrības izglītošanā par vides un dabas aizsardzības problēmu kopumu, izmantojot sabiedrībā populārus, pieprasītus plašsaziņas līdzekļu kanālus un komunikācijas platformas, izvēloties aktuālu tēmas komunikācijas formu un veidu. Būtiska loma satura veidošanā ir veicināt vēl ciešāku partnerību starp satura veidotājiem (vides tematikas ekspertiem) un medijiem, kas nodrošinātu kvalitatīvas, objektīvas un valsts vides politikai atbilstošas informācijas izplatīšanu sabiedrībā.

Stratēģiskie pamatnosacījumi:

1. Atbalstīto projektu ietvaros tēmas tiek pasniegtas vairākos (ne mazāk kā divos/trīs) mediju un komunikāciju kanālos, ievērojami palielinot komunikāciju interneta vidē, t.sk. komunikāciju sociālajos medijos.
2. Projekta konkursa būtība ir tematiskais pasūtījums kā skaidrojošais darbs par noteiktajām stratēģiskajām tēmām, ar auditorijas virzību uz atbildīgu rīcību, virzot konkrētas mērķauditorijas uz videi un dabas aizsardzībai draudzīgu paradumu ieviešanu.
3. Plašsaziņas līdzekļu kompetence un atbildība par satura kvalitāti, nodrošinot valsts vides politikai atbilstošu viedokļu komunikācijas iespēju.
4. Vēlama sadarbība (gan satura veidošanā, gan mediju iesaistē) viena projekta ietvaros pēc iespējas plašākas auditorijas sasniegšanai ar vienu vēstījumu gan starp dažādiem medijiem, gan starp nevalstiskajām organizācijām (biedrības un nodibinājumi, turpmāk – NVO), gan vides aizsardzības institūcijām un medijiem.
5. Satura veidošanā obligāta ir vides eksperta iesaiste un viedokļu, kas balstīti uz objektīvu, pārbaudītu, pamatotu un valsts vides politikai atbilstošu informāciju, atspoguļošana.

³ [VARAM pētījums "Vispusīgs vides komunikācijas un Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstīto mediju projektu efektivitātes novērtējums kopējā vides komunikācijas telpā, stratēģiskas rekomendācijas turpmākas vides komunikācijas veidošanā", 29.11.2019, SIA Mežgaile, Māliņa un Austrinš](#)

6. Iesniedzēji / īstenotāji – plašsaziņas līdzekļi, komersanti; sadarbības partneri - nevalstiskās organizācijas.

Sasniedzamie rādītāji un kopējā sniedzamā auditorija:

- a) Jaunu un jau iepriekš finansētu projektu, kas nodrošinātu uzsākto izglītošanas mērķu pēctecību, īstenošana,
- b) Finansēti / īstenoti 6 – 7 projekti (vidēji ~ 150 tūkst. EUR apmērā katrs), kas būtu spēcīgi savā izvēlētajā tematiskajā fokusā,
- c) Sasniegtā tiešā mērķauditorija, izmantojot medijus ~ 1 miljons Latvijas iedzīvotāju,
- d) Kopumā vismaz 10 multikanālu komunikācija dažādos medijos un komunikācijas platformās.

Plānotie rezultāti:

Starp kompetentiem satura veidotājiem un plašsaziņas līdzekļiem tiek veidota pozitīva sadarbība ar ilgtermiņa ieguvuma nozīmi. Dažādi skaidrojoši un izglītojoši vēstījumi sniedz būtisku Latvijas sabiedrības daļu, veicinot kopējo vides apziņas veidošanos, kā arī paaugstinot izpratni par konkrētiem vides un dabas aizsardzības jautājumiem. Ar konkursa nosacījumiem tiktu veicināta kvalitatīva un valsts vides politikai atbilstoša satura veidošana un izvietošana atbilstošos plašsaziņas līdzekļu kanālos un sabiedrības sociālās saziņas platformās.

II. Sabiedrības izpratnes veidošana par videi draudzīgu dzīvesveidu un līdzdalības veicināšana (akcijas, kampaņas), t.sk. bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanas pasākumi

Sabiedrības izglītošanas kampaņas, akcijas līdz šim bijušas nozīmīgas no Fonda regulāri finansiāli atbalstītas aktivitātes. Attiecīgi arī projektu īstenotāji, t.sk. vides NVO, ir uzkrājuši vērtīgu pieredzi un kapacitāti sabiedrības izglītošanā par dažādiem vides jautājumiem, veicinot sabiedrības līdzdalību un iesaisti vides jautājumu risināšanā. Tāpat būtisks ir ieguldījums sabiedrības nākotnes līderu attīstībā, finansiāli atbalstot informatīvus un izglītojošus pasākumus bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanā, izmantojot inovatīvas, efektīvas un uz ilgspējīgu rezultātu orientētas tēmu pasniegšanas metodes.

Šajā periodā tiks turpināta tādu aktivitāšu īstenošana, realizējot īstermiņa un vidējā termiņa saturiskās prioritātes vides komunikācijā, kas sniedz atbalstu vides politikas veidošanai un īstenošanai Latvijā, veidojot izpratni par vidi un ilgspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, kā arī veicinot sabiedrības uzvedības modeļu un paradumu maiņu dabai draudzīgā virzienā. Saturiski projekti īstenojami sinerģijā ar profesionāliem nacionāla un reģionāla mēroga akciju un kampaņu rīkotājiem, tādejādi projektu ietvaros panākot gan risināmo problēmu (projekta tēmu, ideju, mērķu) definēšanu, gan to kvalitatīvu pasniegšanu attiecīgajai izvēlētajai mērķauditorijai.

Ņemot vērā situāciju ar Covid-19 pandēmijas izplatīšanos valstī, kad var tikt noteikti būtiski ierobežojumi klātienē aktivitāšu īstenošanā, tiks atbalstīta arī tādu projektu īstenošana, kas nodrošina alternatīvus risinājumus projektā plānoto uzdevumu izpildei, izmantojot digitālās komunikācijas līdzekļus papildus plānotiem klātienē pasākumiem.

Stratēģiskie pamatnosacījumi:

1. Projekta konkursa būtība ir tematiskais pasūtījums sabiedrības izglītošanai, iesaistot mērķauditoriju (t.sk. bērnus un jauniešus) praktiskajās aktivitātēs (akcijas/kampaņas) un īstenojot labākās prakses demonstrējumu pasākumu aktivitātes.

2. Projekts var būt fokusēts gan uz kādu noteiktu mērķauditoriju (piem., bērni, jaunieši, profesionālā nodarbošanās), gan uz sabiedrību kopumā nacionālā vai reģionālā līmenī.
3. Būtiski kritēriji projekta augsta vērtējuma saņemšanai ir projekta saturiskā nozīmība valsts vides politikas kontekstā un komunikācijas praksē pierādīta efektivitāte darbā ar projektam plānoto mērķauditoriju, kā arī finansējuma un tieši sasniegtās mērķauditorijas attiecība.
4. Aktivitāšu īstenošanā veicināma vairāku NVO sadarbības partnerība, t.sk. partnerība ar reģionālajām vides NVO.

Sasniedzamie rādītāji un kopējā sniedzamā auditorija:

- a) Sasniegtā informētā auditorija (300 – 400 tūkst.),
- b) Sasniegtā tiešā mērķauditorija (~ 50 tūkst.),
- c) Vides izglītības pasākumos tieši iesaistīto bērnu un jauniešu skaits (~ 2 tūkst.).
- d) Sniedzamais vēlamais rezultāts:
 - 5-7 projekti - vides izglītības nacionāla un reģionāla (vismaz 3-4 novadu ietvaros) mēroga akcijas, kampaņas un publiski pasākumi;
 - 5-7 vides izglītības pasākumi, kuros tieši iesaistīti bērni un jaunieši, t.sk. aktivitātes ar tiešu ieguldījumu sabiedrības nākotnes līderos;
 - vismaz 2 projekti - fokusēti uz kādu atsevišķu sabiedrības grupu vai atsevišķas profesijas pārstāvjiem.

Projektu īstenošanas nosacījumi:

- 1) Nacionāla un reģionāla mēroga akciju un kampaņu rīkotājiem jāparedz klātienē pasākumu īstenošanai alternatīvi risinājumi projektā plānoto uzdevumu izpildei.
- 2) Bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanas pasākumi jāīsteno vairāku reģionu ģeogrāfiskajā tvērumā, īstenojot aktivitātes ar tiešu ieguldījumu sabiedrības nākotnes līderos.
- 3) Nav atbalstāmi projekti, kuru galvenā komponente ir teritoriju sakopšana, nometnes rīkošana skolēnu brīvlaikā, publisks izklaides un svētku pasākums bez izglītošanas mērķa (*šos elementus var izmantot, bet tie ir tikai kā auditorijas piesaistes instruments, t.i. projekta aktivitātes var tikt realizētas šādos veidos, bet minēto aktivitāšu finansēšanu nevar iekļaut attiecināmajās izmaksās*).
- 4) Iesniedzēji / īstenotāji – NVO, zinātniskās institūcijas. Komersanti var tikt piesaistīti kā projekta partneri.
- 5) Izglītojošu, pašapziņu motivējošu un atbalstošu aktivitāšu īstenošana jaunajiem līderiem, t.sk. iespējama sabiedrībā atzītu, populāru cilvēku iesaiste projekta aktivitātēs jauno nākotnes līderu iedvesmošanai un motivēšanai.

Plānotie rezultāti:

Katru gadu tiktu finansēti / īstenoti projekti, kuros vairākas NVO vai zinātniskās institūcijas, sadarbojoties kā partneri, kā arī, piesaistot kompetentus un pieredzējušus nacionāla un reģionāla mēroga akciju un kampaņu rīkotājus, mērķtiecīgi iesaista konkrētu definēto attiecīgā projekta mērķauditoriju.

III. Sugu un biotopu stāvokļa uzlabošanas pasākumi, lai sekmētu ES Biodaudzveidības stratēģijas 2030.gadam un Prioritāro rīcību programmas Natura 2000 tīklam Latvijā (2021–2027) mērķu sasniegšanu

Fonda pieejamais finansējuma apjoms nav pietiekams fundamentālu liela mēroga problēmu risināšanai dabas un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas jomā, tādēļ Fonda stratēģiskais darbības virziens šajā sektorā ir turpināt iepriekšējos periodos iesākto atbalstu tādu aktivitāšu īstenošanai, kam nav pieejami ES struktūrfondu un citu ES finanšu instrumentu resursi, šādi nodrošinot dažādu finansēšanas avotu nepārklāšanos vai papildinājumu citu finansējuma avotu plānotajām darbībām. Būtiski turpināt atbalstu projektiem, kas vērsti uz ES nozīmes biotopu un sugu saglabāšanu un stāvokļa uzlabošanu, kā arī Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkla Natura 2000 pilnveidošanai. Turpinās atbalsts bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanai.

Papildu piešķirtais finansējums 2022.-2023.gadā tiks novirzīts ES nozīmes aizsargājamo biotopu saglabāšanas pasākumiem Natura 2000 teritorijās Latvijā, praktiski ieviešot un īstenojot pasākumus vadlīnijās noteikto aizsargājamo biotopu saglabāšanai Latvijā.

Stratēģiskie pamatnosacījumi:

1. Īstenojamas prioritārās aktivitātes aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzībai un saglabāšanai, kas noteiktas Prioritāro rīcību programmā Natura2000 tīklam (2021-2027), dabas aizsardzības plānos un/vai sugu aizsardzības plānos, ņemot vērā vadlīnijās noteikto⁴.
2. Pasākumi, kuru ietvaros tiks īstenotas dabisko zālāju (ES nozīmes aizsargājamo biotopu) atjaunošanas aktivitātes tiek īstenoti konkursa nolikumā noteiktās teritorijās.
3. Dabas aizsardzības plānu izstrāde IADT.
4. Atbalstāmas aktivitātes, kas papildina ES fondu aktivitātes, vai arī, kas nav finansējamas no ES fondiem.

Sasniedzamie rādītāji un indikatīvie rezultāti:

- a) Veicināta vidēji 8-10 īpaši aizsargājamo sugu saglabāšana un/vai ES nozīmes īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošana un/vai atbilstoša apsaimniekošana;
- b) Vidēji gadā 15 īpaši aizsargājamās dabas teritorijās realizēti prioritārie apsaimniekošanas pasākumi.
- c) Dabisko zālāju (ES nozīmes aizsargājamo biotopu) atjaunošana – vairāk nekā 50 ha
- d) Izstrādāti vismaz 5-7 Dabas aizsardzības plāni.

Projektu īstenošanas nosacījumi:

- 1) Saskaņā ar plāniem, tiek īstenotas prioritārās aktivitātes aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzībai un saglabāšanai. Pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un dabas resursu pieejamībai sabiedrībai tiek īstenoti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.
- 2) Sugu un biotopu aizsardzības un saglabāšanas pasākumi tiek īstenoti gan Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (tai skaitā Natura 2000 teritoriju tīklā) un mikroliegumos, gan ārpus tām.
- 3) Projektu īstenošana iespējama arī trešo personu īpašumos, bet īstenojamām aktivitātēm jābūt prioritārām no dabas aizsardzības viedokļa un īstenojamiem jāparedz

⁴ [ES nozīmes biotopu aizsardzības un apsaimniekošanas vadlīnijas](#)

papildus risku novēršanas plāns (t.sk. bet ne tikai vienošanās ar nekustamā īpašuma īpašnieku par turpmāku teritorijas izmantošanu dabas aizsardzības mērķiem vismaz piecus gadus pēc projekta īstenošanas), lai nodrošinātu projekta īstenošanu un tālāko rezultātu uzturēšanu pēc projekta īstenošanas beigām.

- 4) Projektiem, pēc noslēguma pārskata pieņemšanas, tiek noteikts vismaz piecu gadu rezultātu pēcuzraudzības uzturēšanas periods un nosacījums par turpmāku teritorijas izmantošanu dabas aizsardzības mērķiem vismaz 5-10 gadus pēc projekta beigām.
- 5) Iesniedzēji/īstenotāji: NVO, pašvaldības. Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanas pasākumiem var pieteikties Latvijas Republikā reģistrēta juridiska persona (piem., Z/S; SIA; nodibinājums; biedrība; pašvaldība u.tml.) kuras valdījumā vai turējumā esošā īpašumā/īpašumos, tiks īstenotas projekta aktivitātes.
- 6) Projekta īstenošanas laiks vidēji 12-18 mēneši.

Plānotie rezultāti:

Katru gadu tiktu finansēti 15 - 20 projekti, īstenojot sugu un biotopu, kā arī īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanas prioritāri nepieciešamās aktivitātes sugu un biotopu aizsardzībai un saglabāšanai ar augstu pievienoto vērtību un ilgtermiņa ieguldījumu.

IV. Atbalsts vides aizsardzības sistēmas dalībnieku rīcībspējas uzlabošanai kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanai

Fonds sadarbības projektu finansēšanu starp vides institūcijām, NVO un zinātniskām institūcijām uzsāka 2014.gadā. Līdzšinējā pieredze un projektu rezultāti rīcībspējas uzlabošanai kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanā ir apliecinājums, ka aktivitāte ir sniegusi būtisku ieguldījumu vides politikas jomā un ir jāturpina. Par to liecina arī sadarbības iestāžu (valsts vides iestādes) pozitīvās atsauksmes par sasniegtajiem projektu rezultātiem.

Prioritāri turpmāko divu gadu periodā ir veicināt datu ieguves, analīzes un digitalizācijas pasākumus vides politikas prioritāro jautājumu risināšanai, kā arī praktiskas vides politikas ieviešanas un rezultātu novērtēšanas aktivitātes. Sadarbojoties valsts vides institūcijām ar vides NVO un zinātniskām institūcijām var tikt īstenoti stratēģiski svarīgi darbības virzieni, nodrošinot vides politikas veidošanas un ieviešanas aktivitātes.

Vienlaikus, lai sniegtu atbalstu vides institūciju darbam vides politikas praktiskajā ieviešanā, ir jāmotivē vides NVO un zinātniskās institūcijas apzināties savu faktisko kapacitāti un iespējas realizēt konkrētas darbības, kuru rezultāts ir politikas dokumentos noteikto mērķu sasniegšana.

Stratēģiskie pamatnosacījumi un sasniedzamie rādītāji:

1. Sadarbības projektu īstenošana notiek sadarbojoties valsts vides institūcijām ar vides NVO un zinātniskām institūcijām, īstenojot Vides politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam⁵ noteiktās prioritātes un tām pakārtoto rīcību virzienus un uzdevumus.
2. Valsts vides institūcijas projektā piedalās kā Sadarbības iestādes, nodrošinot regulāru komunikāciju ar projekta īstenotāju un projekta darba uzdevumu izpildes kvalitātes uzraudzību.

⁵ <https://www.varam.gov.lv/lv/media/25691/download>

3. Prioritārās atbalstāmās aktivitātes: datu ieguve, analīze, digitalizācija un praktiska sadarbība vides politikas veidošanai (t.sk. labākās prakses demonstrēšana un ieviešana, rezultātu novērtēšana, dokumentu un rekomendāciju izstrāde).
4. Iesniedzēji / īstenotāji: NVO, zinātniskās institūcijas.

Plānotie rezultāti:

Katru gadu tiktu īstenoti ap 15 dažāda mēroga projekti, kas radītu praktiski izmantojamu rezultātu valsts vides institūcijām vides politikas veidošanai un/vai ieviešanai.

V. Nacionālas nozīmes projekti

Tiks turpināta ilgtermiņa sadarbības projektu atbalstīšana atbilstoši aktuālajiem līgumiem (t.sk. bet ne tikai atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumiem) un sadarbības memorandiem, kas noslēgti ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (turpmāk – VARAM) par ilgtermiņa sadarbību noteiktu vides problēmjaudājumu risināšanā, ilgtspējīgu pilsētvides risinājumu sasniegšanā, t.sk. lai nodrošinātu Latvijas un ES tiesību aktu prasību izpildi.

Vides risinājumu dažādu interešu sabalansēšana ir būtisks aspekts vides, dabas un klimata mērķu nodrošināšanā, tajā skaitā ņemot vērā jaunākās tendences teritorijas [pilsētvides] plānošanas un būvniecības jomās. Tas ir instruments resursu efektīvākai izmantošanai. Jauns atbalsta virziens šajā periodā nacionālās nozīmes un vides projektiem tiks vērsts uz vēsturiski piesārņoto vietu izpēti, sanāciju, tādejādi novēršot piesārņojuma draudus, kā arī aktualizējot informāciju par vēsturiskā piesārņojuma izplatības dinamiku, virzieniem un riskiem.

Indikatīvais ikgadējais finansējums nacionālas nozīmes prioritārajiem vides aizsardzības projektiem tiek paredzēts vismaz 1,15 milj. EUR, tomēr finansējuma apmērs un atbalstāmās aktivitātes katram nacionālas nozīmes projektam ir izvērtējams individuāli, pamatojoties uz VARAM kā nozares atbildīgās iestādes sniegto viedokli un nosacījumiem.

Sasniedzamie rādītāji un indikatīvie rezultāti:

- a) Nodrošināts finansējums VARAM sadarbības memorandu un deleģējuma līgumu īstenošanā vismaz septiņu projektu īstenošanai.
- b) Nodrošināta Latvijas dalība Globālā vides izglītības fonda (*Foundation for Environmental Education*) programmās.
- c) Piekrastes apsaimniekošanas praktiskās aktivitātes realizētas vismaz 10 pašvaldību teritorijās.
- d) Uzturēts un pilnveidots dabas novērojumu portāls Dabasdati.lv .
- e) Vides kvalitātes zīmes lauku tūrisma saimniecībām “Zaļais sertifikāts” uzturēšana, attīstība un izplatīšana lauku tūrismā.
- f) Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde, atbilstošu tehniski-ekonomisko pamatojumu izstrāde, ilgtspējas kritēriju ņemšana vērā dažādās projektu stadijās, būvprojekta un inženiertehnisko risinājumu izstrāde pilsētvides projektu īstenošanai un citu tehnisko risinājumu ieviešanai pilsētvidē.
- g) Katru gadu izstrādāti sanācijas pasākumu priekšlikumi (t.sk. piesārņotu vai potenciāli piesārņotu vietu izpēte).

Budžeta apakšprogramma 21.13.00 "Nozares vides projekti"

Apakšprogrammā tiek īstenota Vides politikas pamatnostādnēs noteiktu un citu prioritāru projektu un pasākumu finansēšana vides aizsardzībā, tai skaitā institūciju kapacitātes stiprināšanas un darbības atbalstīšana, kas nodrošina papildu atbalstu VARAM un VARAM padotības iestāžu konkrētas funkcijas īstenošanai un/vai atsevišķas funkcijas izpildes kvalitātes paaugstināšanai.

Lēmums par konkrētu aktivitāšu finansēšanu VARAM un VARAM iestādēm tiek pieņemts VARAM, finansējumu sadalot pēc valsts budžeta prioritāro pasākumu izvērtēšanas principa. Informāciju par VARAM pieņemto lēmumu Fonda administrācija sagatavo izskatīšanai Fonda Konsultatīvajā padomē un Fonda padomē.

2022. un 2023. gadā Fonda finansējums paredzēts sekojošu rīcības virzienu īstenošanai:

- veikspējas stiprināšana vides aizsardzības kontroles un vides politikas izstrādes un īstenošanas jomās (t.sk. noteikta profila personāla kvalifikācijas un kompetences celšana, pētījumu un plānošanas dokumentu izstrāde);
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un aizsardzības pasākumi, t.sk. sugu un biotopu stāvokļa uzlabošanas pasākumi, lai sekmētu ES Biodaudzveidības stratēģijas 2030.gadam mērķu sasniegšanu, un Natura 2000 teritoriju nacionālā aizsardzības un apsaimniekošanas programmā noteiktie pasākumi;
- starptautisko saistību vides jomā izpilde;
- sabiedrības izglītošana (t.sk., bet ne tikai izglītojošie pasākumi, semināri, konferences, kampaņas).

Sasniedzamie rādītāji un indikatīvie rezultāti:

1. Nodrošināta nozares vides projektu un pasākumu finansēšana vides aizsardzībā:
 - a) Īstenotas aktivitātes veikspējas stiprināšanai vides aizsardzības kontroles un vides politikas izstrādes un īstenošanas jomās - 8
 - b) Īstenotas aktivitātes bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un aizsardzības pasākumiem - 5
 - c) Īstenotas aktivitātes starptautisko saistību vides jomā izpildei - 7
 - d) Īstenotas aktivitātes sabiedrības izglītošanas jomā – 5
2. Nodrošināta vides aizsardzības iestāžu veikspējas stiprināšana, izstrādājot pētījumus, plānošanas dokumentus un organizējot vides izglītības aktivitātes.

Atšķirībā no citiem gadiem finanšu plānošanā, indikatīvais finansējuma sadalījums, t.i. minimālais vai maksimālais viena pasākuma finansējuma apjoms, iestādēm nav noteikts. Tomēr Pasākumu īstenotājiem jāņem vērā iepriekš noteikto VARAM un VARAM padotības iestādēm indikatīvi pieejamo finansējumu, kas koriģēts, ņemot vērā papildus piešķirto finansējumu apakšprogrammā konkrētam gadam, kā arī iestādes pasākumiem iepriekšējos gados faktiski izlietoto un nepieciešamo finansējuma apjomu.

Kopējā pārvaldība un lēmumu pieņemšana

Fonda padome

Saglabāt līdzšinējos Fonda padomes sēžu norises un lēmumu pieņemšanas pamatprincipus, panākot vienprātību jautājumu izskatīšanā un attiecīgi lēmuma pieņemšanā.

Fonda Konsultatīvā padome

Tiek saglabāts līdzšinējais pamatprincips, ka visi Fonda padomē izskatāmie jautājumi, kas saistīt ar konkursu izsludināšanu un iesniegtajiem projektiem, sākotnēji tiek izskatīti Fonda Konsultatīvajā padomē.

Vērtējot iesniegtos projektus, Fonda Konsultatīvajā padomē par galveno uzdevumu noteikt tieši ieteikuma rakstura lēmuma (viedoklis / komentāri / piezīmes / ieteikumi) sniegšanu gan par atsevišķu projektu, gan par projektiem kopumā attiecīgā konkursa kontekstā, saglabājot projektu novērtējumu punktu izteiksmē un projekta kopējā kvalitātes novērtējumā, to norādot kā atsevišķu vērtējumu.

Projektu vērtēšana

Projektu kvalitātes vērtēšanu veic VARAM vai VARAM padotības iestāžu (projekta sadarbības iestāžu) izveidota Ekspertu komisija, atsevišķos gadījumos tiek izveidota arī citu valsts vides institūciju Ekspertu komisija vai, pēc nepieciešamības, projektu vērtēšanā tiek piesaistīti profesionālo organizāciju un NVO pārstāvji.

Ekspertu komisija veic projekta kopējās kvalitātes un sistēmiskā ieguldījuma novērtējumu, savukārt Fonda administrācija veic projekta budžeta atbilstības un pamatotības novērtējumu. Fonda padome, pieņemot gala lēmumu par iesniegtajiem projektiem, ņem vērā Ekspertu komisijas, Fonda administrācijas vērtējumus, kā arī Fonda Konsultatīvās padomes viedokli / komentāru / piezīmes, papildus veicot projektu stratēģiskā ieguldījuma un prioritātes novērtējumu.

Latvijas vides aizsardzības fonda konkursu plāna laika grafiks 2022 – 2023 gadam

I Sabiedrības apziņas par videi draudzīgu un atbildīgu dzīvesveidu veicināšana medijos

	Izsludināšana	Iesniegšana	Īstenošana	Plānotā summa, EUR
2023	04.2023	05.2023	06.2023 – 12.2025	1 100 000

II Sabiedrības izpratnes veidošana par videi draudzīgu dzīvesveidu un līdzdalības veicināšana (akcijas, kampaņas), t.sk. bērnu un jauniešu vides apziņas veicināšanas pasākumi

	Izsludināšana	Iesniegšana	Īstenošana	Plānotā summa, EUR
2022	08.2022	09.2022	– 12.2023	481 427
2023	06.2023	07/08.2023	09./10.2023 – 10.2024	300 000

III Sugu un biotopu stāvokļa uzlabošanas pasākumi, lai sekmētu ES Biodaudzveidības stratēģijas 2030.gadam un Prioritāro rīcību programmas Natura 2000 tīklam Latvijā (2021–2027) mērķu sasniegšanu

	Izsludināšana	Iesniegšana	Īstenošana	Plānotā summa, EUR
2022*	06.2022	08.2022	- 04.2024	211 042
2022/2023**	11.2022	12.2022	- 05.2024	85 692
2023***	03.2023	04.2023	06.2023-07.2025	450 000
2023*	04.2023	05.2023	07./08.2023-09.2025	900 000
2023**	09.2023	10.2023	01.2024- 12.2025	95 000

* Sugu un biotopu stāvokļa uzlabošanas pasākumi

** Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana

***Dabas aizsardzības plānu izstrāde IADT

IV Atbalsts vides aizsardzības sistēmas dalībnieku rīcībspējas uzlabošanai kvalitatīva vides stāvokļa nodrošināšanai

	Izsludināšana	Iesniegšana	Īstenošana	Plānotā summa, EUR
2022	05.2022	06.2022	07.2022 - 09.2023	852 152
2023	05/06.2023	06/07.2023	09.2023 – 11.2024	700 000

V Nacionālas nozīmes projekti

	Iesniegšana	Īstenošana	Plānotā summa, EUR
2022	Atbilstoši Nosacījumiem	01.2022 – 12.2022	1,15milj
2023	Atbilstoši Nosacījumiem	01.2023 – 12.2023	1,15milj

Atbilstoši Fonda padomes lēmumam var tikt veiktas izmaiņas konkursu plāna laika grafikā!